شي جينپيك كامبودجانىڭ پاتشا اناسى مونيلەگە جۇگىنۋا حالىق رەسپۇبليكاسىنىڭ "دوستىق وردەنى" بەرۋ سالتى وتكىزدى

(باسى 1 ـ بەتتە)

جينسى زالدىك دشىنده، قىزىل ئۇستى الپ ارتقى كورىنىستىك تاقتانىڭ الدىنا جۇگىگو مەن كامبودجا ەكى ەلدىڭ مەملەكەت تۇڭى قاز ـ قاتار قويىلىپ، ارتقى كورىنىستىك تاقتاداعى التىن ئۇستى "دوستىق وردەنىنىڭ" ورنەگى ايرىقشا كوز تارتىپ تۇر.

سالت باستالعاندا، جۇگىگو حالىق ازاتتىق ارميا سىنىڭ قۇرمەت قاراۋىلى مارش قادامەمەن زالعا كىرىپ، وردەن بەرۋ تۇعىرىنا شعىپ، 2 جاقتا ئىزدىلىپ تۇردى.

ايبىندى قۇرمەت مۇزىكاسى قويىلىپ، التىن ئۇستى ەسىك باياۋ اشىلىپ، شي جينپيك مەن مونيلە زالعا كىردى. ئۇتوراعا شي جينپيڭنىڭ حانىمى پىك لييۋان، كامبودجانىڭ پاتشاسى سيحامونيو بىرگە ئجۇردى. زالداعى سيلى قوناقتار ورنىدارىنان تۇرىپ، قىزۋ مەرەيمەن شاپالاق سوعىپ، قۇرمەتپەن قاراپ تۇردى.

شي جينپيك مەن مونيلە وردەن بەرۋ تۇعىرىنا كوتەرىلدى.

اسكەري وركەستر جۇگىگو حالىق رەسپۇبليكاسىنىڭ مەملەكەت ئانىن ورنىنادى.

شي جينپيك ئسوز سويلەدى.

شي جينپيك مىنالاردى ئبىلدىردى: پاتشا اناسى مونيلە جۇگىگو مەن كامبودجا دوستىق تىعىنىڭ ماڭزدى كۇاگەرى جانە ىلگەرىدىلەتۇشسى. 1958 ـ جىلى پاتشا اناسى مونيلە العاش رەت سيحانۇك حانزاداعا سەرىك بولىپ جۇگىگوعا كەلىپ، سودان باستاپ جۇگىگومەن قويۋ قاتىناس ورناتتى. 60 نەشە جىلدان بەرى پاتشا اناسى مونيلە جۇگىگو مەن كامبودجانىڭ دوستىق وردەنىن زالعا كەلتىرىپ، 2 جاققا ئىزدىلىپ تۇردى.

ايبىندى قۇرمەت مۇزىكاسى قويىلىپ، التىن ئۇستى ەسىك باياۋ اشىلىپ، شي جينپيك مەن مونيلە زالعا كىردى. ئۇتوراعا شي جينپيڭنىڭ حانىمى پىك لييۋان، كامبودجانىڭ پاتشاسى سيحامونيو بىرگە ئجۇردى. زالداعى سيلى قوناقتار ورنىدارىنان تۇرىپ، قىزۋ مەرەيمەن شاپالاق سوعىپ، قۇرمەتپەن قاراپ تۇردى.

شي جينپيك مەن مونيلە وردەن بەرۋ تۇعىرىنا كوتەرىلدى.

اسكەري وركەستر جۇگىگو حالىق رەسپۇبليكاسىنىڭ مەملەكەت ئانىن ورنىنادى.

شي جينپيك ئسوز سويلەدى.

شي جينپيك مىنالاردى ئبىلدىردى: پاتشا اناسى مونيلە جۇگىگو مەن كامبودجا دوستىق تىعىنىڭ ماڭزدى كۇاگەرى جانە ىلگەرىدىلەتۇشسى. 1958 ـ جىلى پاتشا اناسى مونيلە العاش رەت سيحانۇك حانزاداعا سەرىك بولىپ جۇگىگوعا كەلىپ، سودان باستاپ جۇگىگومەن قويۋ قاتىناس ورناتتى. 60 نەشە جىلدان بەرى پاتشا اناسى مونيلە جۇگىگو مەن كامبودجانىڭ دوستىق وردەنىن بەلسەنە ات سالسىپ، جاڭا جۇگىگونىڭ دامۇ ۇردىسىنە كۇا بولدى. پاتشا اناسى مونيلە جۇگىگو حالقىنا وزگەشە سۇيىسپەنشىلىك ورناتىپ، ەكى ەلدىڭ ئار سالادا ىنداعى بارىس ـ كەلسى مەن سەلبەستىگىنە بەلسەنە قولداۋ كورسەتىپ، جۇگىگو ـ كامبودجا قارىم ـ قاتىناسىنىڭ دامۇعن جەبەۋ، ەكى ەل حالقىنىڭ دوستىعن تەرەڭدەتۇ ئۇشىن ەرەكەن ۇلەس قوستى.

شي جينپيك بىلاي دەپ باسا دارىپ تەدى: جۇگىگو مەن كامبودجا دىپلوماتيا لىق قارىم ـ قاتىناس ورناتقان 62 جىلدان بەرى، ەكى جاق باستان ـ ايىاق ئبر ـ بىرنە قولداۋ كورسەتىپ، ئوزارا كومەكتەسىپ، قۇرىشتاي بەرىك دوستىق سۇيىسپەنشىلىگىنىڭ ۇلكەن تاجىريبەسىن جاساۋدى قالايدى.

شي جينپيك بىلاي دەپ باسا دارىپ تەدى: اسا قىمباتتى بۇل "دوستىق وردەنى" جۇگىگو حالقىنىڭ پاتشا اناسى مونيلەگە دەگەن قۇرمەت سۇيىسپەنشىلىگىنىڭ ۇلكىلى ئارى جۇگىگو مەن كامبودجا ەكى ەلدىڭ اراسىنان قىل وتپەس دوستىق سۇيىسپەنشىلىگىنىڭ سيمۋولى. جۇگىگو مەن كامبودجا جانە كامبودجا حالقىنا دەگەن تەرەڭ دوستىق سۇيىسپەنشىلىگىنىڭ ۇلكىلى ئارى جۇگىگو مەن كامبودجا ەكى ەلدىڭ اراسىنان قىل وتپەس دوستىق سۇيىسپەنشىلىگىنىڭ سيمۋولى. جۇگىگو مەن كامبودجا ەكى ەلدىڭ گۇلدەنىپ ـ كوركەيە بەرۋىن، حالقىنىڭ باقتىتى، امان ـ ساۋ بولۋىن تىلەيمىن. ەكى ەل حالقىنىڭ دوستىعىنىڭ ماڭگى جالعاسۋىن تىلەيمىن.

وسىدان سوڭ، جۇگىگو كومەۋنيستىك پارتياسى ورتالىق كوميتەتى سايا سي بيۇرو ـ سىنىڭ مۇشەسى، ورتالىق سىرتقى دستەر قىزمەت كوميتەتى كەڭسەسىنىڭ مەڭگەرۋشىسى، پارتيا مەن مەملەكەتتىڭ وردەنمەن، داڭقىمەن ماداقتاۋ ـ سيالاۋ قىزمەت كوميسسيا سىنىڭ ورنباسار مەڭگەرۋشىسى يالىڭ جيەچى «مەملەكەت ئتوراعا سىنىڭ وردەن بەرۋ بۇيرىعىن» وقىدى.

قۇرمەت قاراۋىلى "دوستىق وردەنى" قورعاپ زالعا كىردى.

شي جينپيك سالتاناتتى تۇرده مونيلەگە وردەن استى. بۇكىل زالدان قىزۋ مەرەيلى شاپالاق ئۇنى كوتەرىلدى.

اسكەري وركەستر كامبودجا پاتشالىعىنىڭ مەملەكەت ئانىن ورنىنادى.

مونيلە العىس ئسوز سويلەدى.

مونيلە مىنالاردى ئبىلدىردى: بۇگىن ئتوراعا شي جينپيك ئوز قولىمەن ماعان جۇگىگو حالقىنىڭ "دوستىق وردەنى" بەردى، بۇل ۇلى جۇگىگو مەن جۇگىگو حالقىنىڭ ماعان جانە كامبودجا حالقىنا دەگەن دوستىق سۇيىسپەنشىلىگىن، باۋىرلاستىق كوڭىلىن تولىق ايگىلەدى، مەن توتەنشە قۇانىشقا بولەنىپ تۇرمىن، ەڭ شىنايى العىس ايتامىن. پاتشا اكەسى سيحانۇك جۇگىگونىڭ اعا بۇتىن باسشىلارىمەن بىرگە كامبودجا مەن جۇگىگونىڭ ئداستۇرلى دوستىعن جانە وتە تىلدىردى، ونى دەن قويا ماپەلەپ جەتىلدىردى، ئبىز مۇنى ماڭگى ەسىمىزدە ساقتايمىز. ۇزاقتان بەرى، جۇگىگو كامبودجانىڭ ادەت دستەرىن باتىل قولداپ، كامبودجانىڭ مەملەكەتتىڭ يەلىك ۇقىعن، تاۋەلسىزدىگىن، تەررىتوريا بۇتىندىگىن، مەملەكەت بەيبىتشىلىگىن، ۇلتتار ىنتىماعىن قورعاۋىن، سوندايى ـ اق ئتۇرلى دستەرىنىڭ داۋىن قولدادى. مەن ۇلى جۇگىگو كومەۋنيستىك پارتياسىنا، جۇگىگو ۇكىمەتىنە جانە جۇگىگو حالقىنا ەڭ شىنايى العىس ايتامىن. كامبودجا حالقى باۋىرلاس جۇگىگو حالقىمەن بىرگە ئداستۇرلى دوستىق نىعايتىپ، ىنتىماقتى، سەلبەستىكتى كۇشەيتىپ، كامبودجا ـ جۇگىگو قارىم ـ قاتىناسىنىڭ ۇزدىكسىز العا داۋىن ىلگەرىلەتەدى. جۇگىگو كومەۋنيستىك پارتياسى مەن جۇگىگو حالقىنىڭ ئتوراعا شي جينپيڭنىڭ باسشىلىعىندا تىڭ، اناعۇرلىم كەسەك جەتىستىكتەرگە ۇزدىكسىز قول جەتكىزۋىن تىلەيمىن. كامبودجا ـ جۇگىگو دوستىعنىڭ ماڭگى گۇلدەي قۇلپىرا بەرۋىن تىلەيمىن.

جۇگىگو كومەۋنيستىك پارتياسى ورتالىق كوميتەتى سايا سي بيۇروسىنىڭ مۇشەسى، ورتالىق كوميتەت شۇجيچۇنىڭ شۇجيى، ورتالىق كوميتەت كەڭسەسىنىڭ مەڭگەرۋشىسى ديڭ شۇەشيا ڭ، جۇگىگو كومەۋنيستىك پارتياسى ورتالىق كوميتەتى سايا سي بيۇروسىنىڭ مۇشەسى، مەملەكەتتىك حالىق قۇرىلتايى تۇراقتى كوميتەتىنىڭ ورنباسار باستىعى ۋاڭ چىن، مەملەكەتتىك كەڭەستىڭ مۇشەسى، قوسىمشا سىرتقى دستەر مينيستري ۋاڭ ي، مەملەكەتتىك كەڭەستىڭ مۇشەسى، قوسىمشا مەملەكەتتىك كەڭەستىڭ باس حاتشىسى شياۋ جيە، مەملەكەتتىك سايا سي كەڭەسىنىڭ ورنباسار ئتوراعاسى جاڭ چيڭلي، سوندايى ـ اق ورتالىق اسكەري دستەر كوميتەتىنىڭ مۇشەسى، ورتالىق اسكەري دستەر كوميتەتى سايا سي قىزمەت ئبولىمىنىڭ مەڭگەرۋشىسى مياۋ حۋا قاتارلىلار دا وردەن بەرۋ سالتىنا قاتىناستى. جۇگىگو مەن كامبودجا ەكى ەلدىڭ ئار سالادا ىنداعى قايىراتكەرلەرىنىڭ ۋاكىلدەرى قاتىناستى.

(باسى 1 ـ بەتتە)

3 ـ رەتكى ورتالقىنىڭ شينجياڭ قىزمەتى جونىندەگى اڭگىمە ئماجلىسىنىڭ رۇحىن، اسىرەسە، باس شۇجي شي جينپيڭنىڭ ماڭزدى ئسوزىنىڭ رۇحىن ۇيرەنىپ، دايەكتىلەندىرىپ، جاڭا داۋىرلەگى پارتيانىڭ شينجياڭدى جونگە سالۋ جالپى جوباسىن تولىق، دالمە ـ ئدال دايەكتىلەندىرىپ، بورىش ارقالاۋدى كۇشەيتىپ، كەدەيلىكتەن ارىلتۇدان قامال الۋدى بەكەمدەۋ، جوعارىلاتۋ قىزمەتىن تىڭعىلىقتى ويداعىداي دستەپ، جاپپاي كەدەيلىكتەن ارىلتۇ مەن اۋىل ـ قىستاقتى گۇلدەندىرۋدىڭ ئونىمدى ۇشتاسۋىن ۇزدىكسىز قول جەتكىزىلۋ قامال الۋدى بەكەمدەۋ، جوعارىلاتۋ قىزمەتىن تىڭعىلىقتى ويداعىداي دستەپ، جاپپاي كەدەيلىكتەن ارىلتۇ مەن اۋىل ـ قىستاقتى گۇلدەندىرۋدىڭ ئونىمدى ۇشتاسۋىن ۇزدىكسىز قول جەتكىزىلۋ قامال الۋ مەن ئونىمدى ۇشتاسۋ ـ قىستاقتى ۇيىمداستىرۋ جۇمىسىن كۇشەيتۋ، ۇلارىدى سەنىمدى بەكەمدەپ، قاجىرلى ەڭبەك ەتپ، تىڭعىلىقتى دستەپ، وزدەرىنىڭ قا ـ جىرلى ەڭبەگىنىڭ ارقاسىندا بىرتىندەپ بايۋ جولنا تۇسۋگە ىنتالاندىردى.

شوكىرات زاكىر بىلاي دەپ باسا دارىپتەدى: ىندەتتەن ساقتانۋ ـ تىزگىندە ۇ جانە كەدەيلىكتەن ارىلتۇدان قامال الۋ قىزمەتتىڭ ۇلكەن ماسەلەسى. ئوتكەن جىلى ئاقپان ايىنىڭ 20 ـ كۇنى ۇرىمجىدەن حابارلايدى. 11 ـ ايدىك 6 ـ كۇنى مەملەكەت پەن اۋتونوم ـ يالى رايونىنىڭ مەديتسينالىق قۇتقارۋ ـ ەمدەۋ ماماندار گرۋپپاسىنىڭ بىرلەسپ ديا گنوز قويۋى، ساراپتاۋى ارقىلى ديا گنوزى تۇراقتاندىرىلعان 4 ناۋقاس مەملەكەتتىك دەنساۋلىق ساقتاۋ، سالا ـ ماتتىق كوميتەتىنىڭ جاڭا تيپتى ايدارشا ۋيرۇس وكپە قابىنۋىنا شالدىعىپ ديا گنوزى تۇراقتاندىرىلعان ناۋقاستاردىڭ شيپاحاناعا شعۋ ولشەمىنە ۇيلەسكەن، ناۋقاستاردى ەمدەۋ جوبا ـ سىن دەر كەزىندە رەتتەدى جانە جاق ـ سارتتى. ەمدەۋ ـ كۇتىمدەۋ ۇجمىنىڭ بار كۇشپەن قۇتقارىپ ـ ەمدەۋىنىڭ، دەن قويا كۇتىمدەۋىنىڭ ناتيجەسىندە، ناۋقاستاردىڭ اۋرۋ جاعدايى ۇزدىكسىز جاقسارىپ، ۇيرۇس نۇكلەين قىشقىلىن تەكسەرۋدە ئورتىس 2 رەتتەن ارتىق بولىمسىز ناتيجە كورسەتىپ، ئتۇرلى حيميالىق تەكسەرۋ كورسەتكىشتەرى، وكپە ئبولىمىنىڭ كەسكىنى، دەنە تەمپەراتۋراسى تۇگەلدەي قالىپتى بولىپ، ەملەكەتتىك دەڭگەيدەگى ساۋلىق ساقتاۋ، سالاماتتىق كوميتەتىنىڭ «جاڭا تيپتى ايدارشا ۋيرۇس وكپە قابىنۋىنا ۇنا دياگنوز قويۋ جانە ونى ەمدەۋ جوبا ـ سىنداعى (سىناق رەتىندە اتقارىلاتىن 8 ـ ئماجلىس ئتۇزىمى سياقتى "ئتورت مەحانيزمدى" ورناتىپ جانە كەمەلدەندىرىپ، "ەكى بەلسەندىلىكتى" تولىق جۇمىلدىرىپ، ىلگەرىندى ـ كەيىندى 127 ئتۇيىندى نسانىنىڭ الدىڭعى مەرزىمدىك قىزمەتىندەگى بوگەتتىك ماسەلەلەردى سايكەسترىپ شەشىپ، نسان قۇرىلسىن پارمەندى جەبەدى.

"قارجىنىڭ نسانعا ىلەسۋىنە" تاباندى بولدى. جەر ـ جەر، قاتىستى تاراۋلار ورتالقتىڭ مەجە ەسەبى شىندەگى قوسقان قارجىسىن، جەرگىلىكتى ۇكىمەتىنىڭ زايومن جانە ندەتكە قارسى اتانۋ ارناۋلى ەملەكەت قارىزدى ئبىر تۇتاس جوسپارلاپ ويداعىداي پايدالاندى، ورتالقتىڭ مەجە ەسەبى شىندەگى قوسقان قارجىسىنان جالپى 35 ميللىارد 500 ميللىون يۋانعا قول جەتكىزدى، جەرگىلىكتى ۇكىمەتتىڭ ارناۋلى زايومنان 77 ميللىارد 400 ميللىون يۋان، ندەتكە قارسى اتانۋ ارناۋلى ەملەكەت قارىزنان 16 ميللىارد 700 ميللىون يۋان تاراتىپ، 300 ميللىارد يۋان قارجى قوسۋدى جەبەۋ، ارتۇدى ورنقتىرۋ ارناۋلى قارىزدى كارا حالقىنىڭ شەكارالق بازارشىلاۋ ساۋدا رايونىنا، شىگىل اۋدانى اقدالا قالاشعىنا، شينجياڭ كۇيشيان ازدق ـ تۇلىك شەكتى سەرىكتەستىگىنە بارىپ، كاسىپ سالاسىن دامتۇ ارقىلى جۇمىستاندىرۋعا، كىرىستى ارتتىرۋعا جەتەكتەۋ، كاسىپورىندارىنىڭ ئوندىرىس ـ تيجارتى، قونىس جاڭالاعان وتباسىلارىنىڭ ئوندىرىس ـ تۇرمىسى، كەدەيلىكتەن ارىلتۇدان قامال الۋ مەن اۋىل ـ قىستاقتى گۇلدەندىرۋدى ئونىمدى ۇشتاسترۋ ساقتى جاعدايلاردى دشكەرىلەي ۇعىستى. كەدەي بۇقارانىڭ وتباسىندا شوكەرات زاكىر كەدەيلىكتەن ارىلتۇ ساياساتىنىڭ قىستاقتارعا، وتباسىلارىنا جەتكىزىلۋ جاعدايىن تاپتەشتەي ۇعىسىپ، ولاردى سەنىمدى بەكەمدەپ، قاجىرلى ەڭبەك ەتپ، تىڭعىلىقتى دستەپ، وزدەرىنىڭ قا ـ جىرلى ەڭبەگىنىڭ ارقاسىندا بىرتىندەپ بايۋ جولنا تۇسۋگە ىنتالاندىردى.

شوكىرات زاكىر بىلاي دەپ باسا دارىپتەدى: ىندەتتەن ساقتانۋ ـ تىزگىندە ۇ جانە كەدەيلىكتەن ارىلتۇدان قامال الۋ قىزمەتتىڭ ساياساتتىق شارالار جاعىندا بەلسەنە نزدەنىپ، ساباسپ تاراتىپ، نساندارداڭ "ەرتە جوبالانۋدى، ەرتە جۇمىس باستاۋدى، ەرتە قۇرىلىس جۇرگىزۋدى، ەرتە ناتيجەلى بولۋدى" ىلگەرىلەتتى.

بيىل رايونىمىز العاش رەت جالعاستى سالىناتىن، جاڭادان سالىناتىن، زاپاس نسان قويماسى جانە ئتۇيىندى نسان قويماسى سياقتى "ئتورت نسان قويماسسن" قۇرىپ، تۇتاس رايونىڭ نسان قويماسى قۇرىلسى جانە قىزمەتتى ىلگەرىلەتۇدىڭ بىرلەسپ ارەكەتتەنۋ مەحانيزمىن، ۇش داڭەجەلى ئتۇيىندى نساندارعا قولباسشىلىق ەتۋ، سايكەسترۋ مەحانيزمىن، نساندارداڭ باستاۋ، جۇمستى قالپىنا كەلتىرۋدەن كۇندەلىكتى مالىمەت بەرۋ جانە مەرزىمدى ۋاقىتتا سايكەسترۋ مەحانيزمىن، كەلەڭسىز نساندارداڭ تەكسەرىپ بەكتۇ بويىنشا الدىڭعى مەرزىمدىك قىزمەتتىڭ بىرىككەن ورنالاسقان ئتۇرعىن ۇيلەرىنىڭ ساپاسىن ارتتىرۋ، ەكى ەلدىڭ ئار سالادا ىنداعى ىنتىماقتاستىقتى كۇشەيتۋ، ۇلارىدى